

Kalevantie 3 asemakaavan nro 8847 luontoselvitykset

16.9.2025

WSP Projekti 321840

Tekijät: Laura Kares

Tarkastaja: Anni-Elina Tietäväinen

Sisällysluettelo

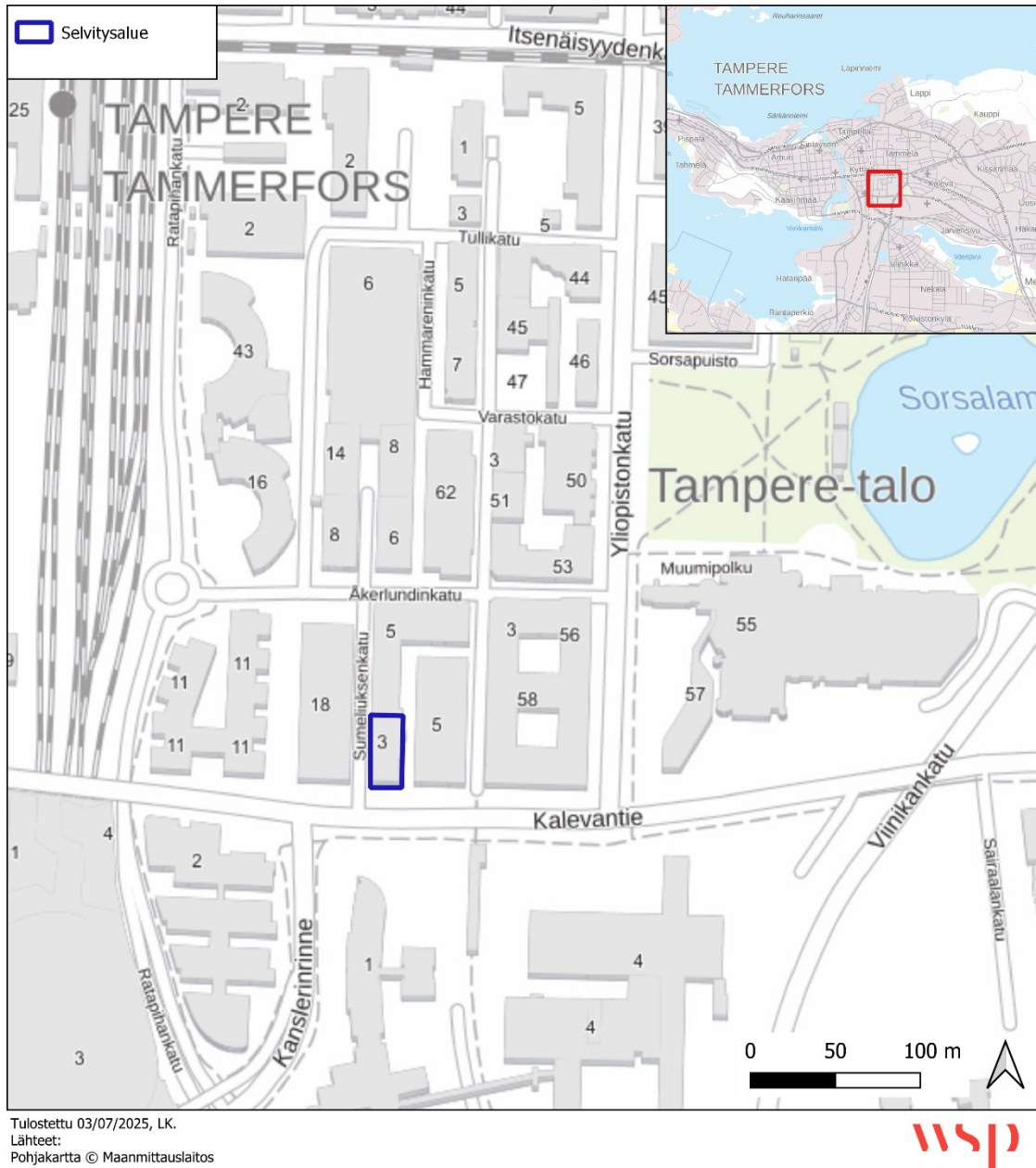
1	Johdanto.....	3
2	Alueen yleiskuvaus	3
3	Rauhoitettujen lintujen pesäpaikat.....	4
3.1	Lähtötiedot	5
3.2	Menetelmät	5
3.3	Tulokset.....	5
3.4	Johtopäätökset	8
4	Rakennuksen lepakkotarkastus.....	8
4.1	Lähtötiedot	9
4.2	Menetelmät	9
4.3	Tulokset.....	10
4.4	Johtopäätökset	12
5	Yhteenveto	12
6	Viittaukset	12

1 Johdanto

Tampereen Tullin kaupunginosaan suunnitellaan asemakaavan muutosta, jonka tavoitteena on korvata nykyinen rakennus uudisrakennuksella. Työn tavoitteena oli selvittää alueen luontoarvoja, jotta nämä voitaisiin huomioida alueen kehittämisessä. Rauhoitettujen lintujen pysyvästi tai säännöllisesti käytettyjen pesäpaikkojen selvityksestä ja lepakkoselvityksestä vastasi biologi (FM) Laura Kares. Laadunvarmistuksesta vastasi biologi (FM) Anni-Elina Tietäväinen.

2 Alueen yleiskuvaus

Selvitysalue sijaitsee Tampereella Tullin kaupunginosassa, osoitteessa Kalevantie 3 ja Sumeliuksenkatu 19. Purettavan rakennuksen tontti rajautuu etelässä Kalevantiehen, lännessä Sumeliuksenkatuun ja pohjois- sekä itäsivultaan korttelin muihin tontteihin. (Kuva 2.1). Nykyisellään suunnittelualueella sijaitsee 1950-luvulla rakennettu entinen asuin- ja teollisuusrakennus, jossa sijaitsevat nykyisin Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön YTHS:n terveyskeskuksen tilat.

Kuva 2-1 Selvitysalueen sijainti kartalla esitettynä.

3 Rauhoitettujen lintujen pesäpaikat

Rauhoitetun eläinlajin pesän vahingoittaminen on kiellettyä myös lisääntymiskauden ulkopuolella silloin, kun laji käyttää samaa pesää toistuvasti (Luonnonsuojelulaki 70 §). Pysyvästi tai säännöllisesti pesivistä linnuista ei ole luonnonsuojeluasetuksessa listausta, mutta Pirkanmaan ELY-keskukselta (01/2025) on saatu epävirallinen listaus pesäuskollisista lintulajeista, joita ovat: haarapääsky, harmaahaikara, hiirihaukka, huuhkaja, kaakkuri, kanahaukka, korppi, kuningaskalastaja, kurki, kyhmyjoutsen, laulujoutsen, lehtopöllö, mehiläishaukka, merimetso, mustavaris, muuttohaukka, naurulokki, piekana, räystäspääsky, tervapääsky, tunturihaukka, törmäpääsky, uuttukyyhky, viirupöllö. Lista ei ole kattava.

3.1 Lähtötiedot

Tampereen kaupungin WFS-rajapinnalta haettiin tiedot arvokkaista lajihavainnoista, ja Suomen Lajitietokeskuksesta haettiin alueen lajihavaintotiedot (9.6.2025, sisältäen käyttörajoitetun aineiston) noin 300 m etäisyydellä purettavasta rakennuksesta.

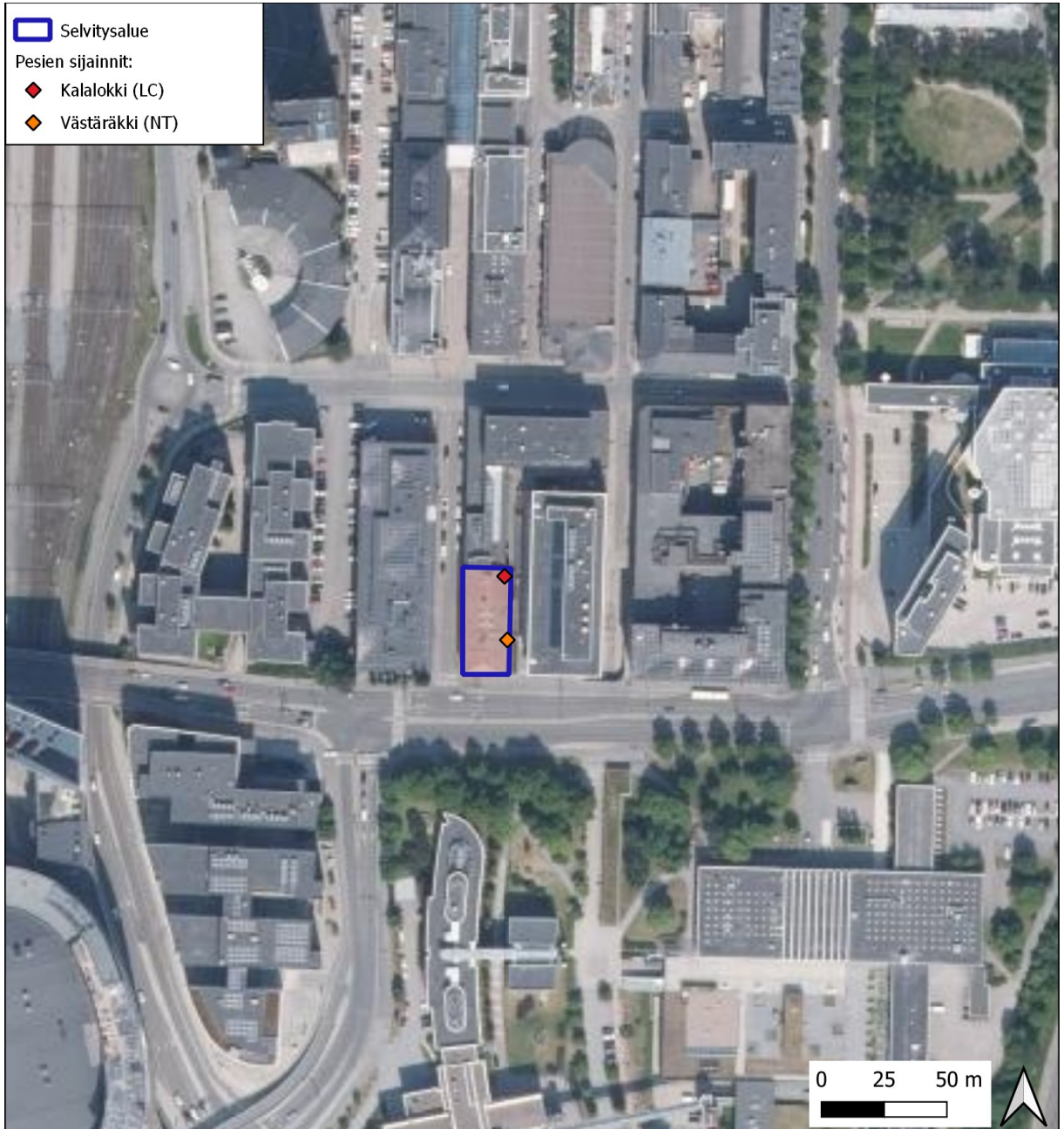
Selvitysalueelta ei ole tiedossa aikaisempia lintujen pesäpaikkahavaintoja. Tervapääskystä (*Apus apus*), räystäspääskystä (*Delichon urbicum*) ja haarapääskystä (*Hirundo rustica*) lähimmät havainnot ovat Sorsapuistosta, joka sijaitsee noin 250 metriä selvitysalueesta koilliseen. Sorsapuistossa on havaittu myös naurulokki (*Larus ridibundus*) ja kurki (*Grus grus*).

3.2 Menetelmät

Selvitysalueelle tehtiin rakennuksen sisätarkistus, jossa pyrittiin selvittämään rauhoitettujen lintulajien pysyvät tai säännöllisesti käytetyt pesät. Sisätarkistuksessa kiinnitettiin erityistä huomiota seinän ja katon saumakohtiin sekä seinien alustoihin, joihin voi kertyä pesistä ulosteita ja muita jätteitä. Käynti suoritettiin lintujen pesimäaikaan 16.6.2025. Rakennusta tarkkailtiin myös ulkopuolelta rakennuksen seinissä tai katolla sijaitsevien pesien varalta. Lisäksi auringonlaskun aikaan rakennuksen ulkopuolella tarkkailtiin mahdollisia pesille lentäviä tervapääskyjä 18.6.2025 noin 21:30–23:00 aikaan. Sää oli pilvinen ja ajoittain esiintyi kevyttä tihkusadetta, lämpötila oli +13 astetta.

3.3 Tulokset

Rakennuksen katolta havaittiin västäräkin (NT) pesintä. Västäräkin havaittiin hakevan ruokaa rakennuksen lähellä sijaitsevalta viheralueelta. Västäräkin palatessa pesälle kattotiilien alta kuului poikasten ääniä. Katolla sijaitsee myös kalalokin (LC) pesä. Kalalokki oli saanut ainakin yhden poikasen, joka havaittiin katolla. Kuvissa (Kuva 3-1 - Kuva 3-3) on esitetty pesien sijainnit. Rakennuksen sisältä ei löytynyt merkkejä lintujen pesinnöistä. Yksi tervapääsky havaittiin lentävän kaukana taivaalla ulkotarkkailun yhteydessä. Rakennuksesta räystäiden alta ei löytynyt tervapääskyn pesiä. Auringonlaskun aikaan tehdyssä tervapääskytarkkaillussa ei havaittu pesille palaavia tervapääskyjä tai tehty kuulohavaintoja poikasista.

Kuva 3-1. Kalevantie 3 sijaitsevassa rakennuksessa esiintyvät västäräkin ja kalalokin pesät.

Kuva 3-2. Västäräkin pesä sijaitsee kattotiilien alla, eikä pesä ollut ulkoapäin näkyvillä.

Kuva 3-3. Kalalokin pesä sijaitsee katolla lipputangon takana.

3.4 Johtopäätökset

Selvityksessä havaittiin rakennuksen katolla sijaitseva västäräkin (NT) ja kalalokin (LC) pesintä. Molemmat lajit ovat rauhoitettuja eikä rauhoitettujen lintulajien pesintää saa tahallisesti häiritä luonnonsuojelulain 70 § nojalla. Kyseisten lajien pesintöjä ei kuitenkaan tulkita pysyviksi tai säännöllisiksi pesäpaikoiksi lajien pesintäkäyttäytymisen vuoksi. Rakentamistoimenpiteet suositellaan ajoitettavaksi lintujen pesimäkauden ulkopuolelle tai kunnes pesinnät ovat ohi. Vastaavia kattorakenteita västäräkilke ja kalalokille löytyy ympäröivistä rakennuksista. Tervapääskyjen tai muiden pysyvästi pesivien lintujen pesiä ei havaittu.

4 Rakennuksen lepakkotarkastus

Lepakoita on tavattu Suomessa noin 14 lajia, joista tosin vain osa lisääntyy maassamme (SLTY, 2023). Ne ovat yöaktiivisia ja voivat liikkua laajalla alueella yhdenkin yön aikana. Ravinnokseen ne käyttävät hyönteisiä kuten surviaissääskiä, vesiperhosia ja mittaareita sekä pieniä kovakuoriaisia. Lepakot heräävät talvihorroksesta keskimäärin huhtikuussa.

Talvihorrokseen lepakot siirtyvät lajista ja talvesta riippuen loka-joulukuussa. Talvehtimispaikkoina toimivat esimerkiksi kallionkolot, kivikot, luolat ja kellarit (SLTY, 2023).

Loppukevään ja kesän aikana lepakot siirtyvät varsinaisille elinalueilleen. Päiväpiilot sijaitsevat usein rakennuksissa ja suurimmat lepakkotiheydet ovat yleensä keskikesällä rakennettujen alueiden liepeillä. Lisääntymisaika lepakoilla ajoittuu Suomessa kesä-heinäkuulle ja poikaset kehittyvät lentokykyisiksi noin kuukaudessa. Naaraat muodostavat pysyviä lisääntymisyhdyskuntia, mutta voivat myös vaihtaa paikkaa kesän aikana. Koiraat elävät useimmiten yksin tai pieninä ryhminä. Lepakoille sopivia päiväpiiloja voi löytyä monenlaisista rakennuksista ja niiden sopivuus ei aina riipu iästä ja käyttötarkoituksesta. Olennaista on, löytyykö niistä lepakoille sopivia koloja. Luonnosta lepakoille sopivia koloja voi löytyä esimerkiksi tikankoloista tai puiden halkeamista. Lyhytaikaisina päiväpiiloinaan ne voivat käyttää myös esimerkiksi irtoavan kaarnan alusia. Lepakoille kelpaavat myös linnunpöntöt tai niille varta vasten rakennetut pöntöt. (SLTY, 2023). Lepakot ovat luonnonsuojelulailla rauhoitettuja ja lisäksi kaikki lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja. Luonnonsuojelulain 78§ mukaan lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Myös EUROBATS-sopimus (SopS 104/1999) velvoittaa lepakoiden suojeluun lainsäädännöllä sekä tutkimusta ja kartoituksia lisäämällä.

4.1 Lähtötiedot

Tampereen kaupungin WFS-rajapinnalta haettiin tiedot arvokkaista lajihavainnoista, ja Laji.fi-portaalista haettiin alueen lajihavaintotiedot (9.6.2025, sisältäen käyttörajoitetun aineiston) noin 300 m etäisyydellä purettavasta rakennuksesta. Lepakoista ei ole tallennettu aikaisempia havaintoja.

4.2 Menetelmät

Rakennuksen sisäkartoitus suoritettiin kahtena käyntinä Suomen Lepakkotieteellisen yhdistyksen kartoitusohjetta noudattaen etsimällä rakennuksesta silmämääräisesti lepakoiden oleskelusta jääneitä merkkejä kuten ulostepapanoita, virtsajälkiä, kuolleita tai eläviä yksilöitä ja kiipeilyjälkiä mahdollisten kulkuaukkojen ympäriltä. Kartoitustila kierrettiin kauttaaltaan ympäri etsien mahdollisia lepakoiden jätöksiä. Rakennuksen sisällä lepakot oleskelevat usein ullakolla, missä papanat kertyvät usein muurien tyville ja oleskelurakojen alle, joten etenkin nämä paikat pyrittiin tarkistamaan. Ensimmäinen käyntikerta suoritettiin 24.3.2025, jolloin tavoitteena oli tarkastella mahdollisia talvehtimispaikkoja. Toinen käyntikerta tehtiin 18.6.2025, jolloin tavoitteena oli tarkastella mahdollisia lisääntymispaikkoja. Lisäksi tervapääskykartoituksen yhteydessä rakennusta tarkkailtiin ulkopuolelta auringonlaskun aikaan, jolloin lepakot lähtevät saalistamaan. Tarkkailussa käytettiin Echo Meter Touch 2 Pro – aktiividetektoria.

Rakennuksen soveltuvuutta lepakoille arvoitiin muun muassa rakennuksen iän (tai oletetun iän), lento- ja kulkuaukkojen esiintymisen, vinttitilan ja muiden häiriöttömien tilojen olemassaolon, katon materiaalin ja auringon lämmitysvaikutuksen perusteella.

4.3 Tulokset

Rakennuksen ullakkotiloissa sijaitsevat tavaravarastoja sekä ilmanvaihtokonehuoneita (Kuvat Kuva 4-1- Kuva 4-3). Ullakkotilojen ilmanvaihtokanavat olivat pääosin tukittuja ja tilat umpinaisia. Näin ollen lento- ja kulkuaukkoja ei yksittäisiä tukittamattomia ilmanvaihtokanavia lukuun ottamatta ollut. Rakennuksesta ei löytynyt merkkejä lepakoiden esiintymisestä. Tervapääsky tarkkailun yhteydessä ei myöskään saatu lepakko havaintoja.

Rakennuksen ympäristö on hyvin urbaani ja pienipiirteinen, eikä rakennus ominaisuuksiltaan ole lepakoille erityisen tai ollenkaan soveltuvaa elinympäristöä.

Kuva 4-1. Ullakon varastotilan seinämä. Seinämän vierestä lattialta ei löytynyt lepakoiden esiintymisestä kertovia papanoita.

Kuva 4-2. Varastotilan katon puurakenteita.

Kuva 4-3. Ilmanvaihtokonehuone, joka ei ole lepakoille potentiaalinen elinympäristö.

4.4 Johtopäätökset

Rakennuksessa ei sijaitse lepakoiden lisääntymis- tai levähtämispaikkoja, jotka tulisi ottaa jatkosuunnittelussa huomioon.

5 Yhteenveto

Tämän selvityksen perusteella Kalevantie 3:ssa sijaitsevassa purettavassa rakennuksessa ei havaittu lepakoihin liittyviä luontoarvoja, jotka ovat maankäytön suunnittelussa velvoittavia. Lintuhavaintojen osalta käynnissä olevien pesintöjen tahallinen häiritseminen on kielletty luonnonsuojelulain 70 § nojalla. Tämä pitää ottaa huomioon rakentamistoimenpiteiden ajankohdan suunnittelussa.

6 Viittaukset

Hyvärinen E., Juslén A., Kemppainen E., Uddström A. & Liukko U.M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.

Suomen Lajitietokeskus. 2025. <http://tun.fi/HBF.106727> (haettu 9.6.2025).

Luonnonsuojelulaki 1065/2022, 70 §. Annettu 9.12.2022. Finlex. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2022/20221065#L9P70>. Viitattu 3.7.2025

Nieminen M. & Ahola A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

SLTY, 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille.

Sopimus Euroopan lepakoiden suojelusta 104/1999.